

20. 12. 2022

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Pečující rodič je povinen připravit dítě na styk

Pečující rodič je povinen připravit dítě na styk s druhým rodičem a styk řádně umožnit a spolupracovat. Skutečně je to takto jednoduché a jak pomáhá/nepomáhá OSPOD?

Jak již zaznělo v nadpisu, rodič, který má dítě v péči má povinnosti vyplývající z ustanovení § 888 zákona č. [89/2012](#) Sb. Doslovné znění tohoto ustanovení zní následovně:

„Dítě, které je v péči jen jednoho rodiče, má právo stýkat se s druhým rodičem v rozsahu, který je v zájmu dítěte, stejně jako tento rodič má právo stýkat se s dítětem, ledaže soud takový styk omezí nebo zakáže; soud může také určit podmínky styku, zejména místo, kde k němu má dojít, jakož i určit osoby, které se smějí, popřípadě nesmějí styku účastnit. Rodič, který má dítě v péči, je povinen dítě na styk s druhým rodičem řádně připravit, styk dítěte s druhým rodičem řádně umožnit a při výkonu práva osobního styku s dítětem v potřebném rozsahu s druhým rodičem spolupracovat.“

Praktická stránka ustanovení § 888 zákona č. [89/2012](#) Sb. je v praxi, respektive v běžném životě opravdu velmi problematická. Bohužel však často zejména orgánem sociálně právní ochrany dětí a bohužel někdy i soudy velmi často bagatelizovaná a dogmaticky a formalisticky pojímaná, zejména tedy pokud jde o druhou část tohoto ustanovení.

Rozhodně nepopírám skutečnost, že není jednoduché rozhodovat o těchto otázkách a dopátrat se pravdy během soudního řízení z toho, co má soud často k dispozici. Nicméně poslední dobou ve mně řada rozhodnutí velmi zarezonovala, protože skutečně přemýšlím nad tím, jestli si jejich autor uvědomuje dopady na nezletilé děti a chod rodin, kterých se týkají, kdy skutečně mám za to, že jejich dopady jsou obrovské a leckdy nenapravitelné. A i pokud by autor rozhodnutí, tedy soudce, si těchto následků vědom byl a možná by i takové rozhodnutí vydal v dobré víře s tím, že pomůže nezletilému dítěti, pak skutečně velmi zarážející je pro mne role právě OSPOD, který sice má hájit práva dětí, avšak v praxi k tomu skutečně velmi často nedochází. Možná je to jen můj dojem, ale skutečně poslední dobou mám pocit, že v mnoha případech se neřeší opravdový zájem dítěte, ale spíše zájem rodiče (záměrně uvádím jednotné číslo). Rodiče, který je sympatičtější paní z OSPOD, rodiče, který umí víc křičet a svůj názor si vydupat, rodiče, který třeba 5 let vůbec jako rodič nefungoval, ale přesto mu musíme dítě doslova narvat bez ohledu na veškerý chod v rodině a bez ohledu na názor dítěte. Předpoklad, že dítě je ovlivněno druhým rodičem, který má dítě v péči, je tak zautomatizován, že už se nejedná o pouhý předpoklad, který je nutno prověřit, ale o naprosto jasně definovaný předpojatý názor, který je snad v každém řízení, kde pečujícím rodičem je matka.

Aby bylo zřejmé, vůbec se nezastávám pouze matek. Naprosto souhlasím s tím, že oba rodiče mají právo na péči o dítě nebo na styk s ním a stejně jako může být pečující rodič matka, tak to může být otec. Co se snažím říci je, že můj dojem z posledních let soudních řízení o péči o nezletilé a styk s nezletilými, je ten, že je straněno otcům, nehledě na jakékoliv další okolnosti a dokud nezletilé dítě není týráno, tak se o něj v podstatě nikdo moc hluboce nezajímá a není přeci důvod ho na styk nedávat. Psychické dopady výroků nebo rozhodnutí jsou u nás zkrátka značně podceňovány a

v mnohých případech ignorovány. Pokud jako rodič nelítáte s dítětem k psychologovi pravidelně a nedodáte soudu relevantní informace, pak zkrátka psychický dopad rozhodnutí o péči nebo styku není bohužel v rozhodnutích moc reflektován. Psychické problémy se však velmi často projeví naplno, až když už je styk na základě vynuceného soudního rozhodnutí realizován a bohužel právě tyto problémy jsou často celoživotní a není možné se jich zbavit, což pro dítě může být naprosto devastující v mnohých životních oblastech. Pohovory s nezletilými dětmi dělají pracovníci OSPOD, kdy tyto pohovory jsou často ovlivněny informacemi od rodičů a bohužel i povahou a osobní zkušeností vyslyšající osoby. Ano, OSPOD je ve své působnosti omezen zákonem a jeho pravomoc je omezená, avšak právě s ohledem na tuto skutečnost, je v praxi tolik problémů v souvislosti se shora jmenovanými řízeními. OSPOD sice je nedílnou součástí těchto řízení a má hájit zájmy nezletilého, ale praktická stránka toho, jak to činí, je zkrátka nedostatečná a neodráží skutečný zájem o dítě. To se týká zejména dětí, u kterých se rozhoduje např. o běžném styku s rodičem, protože bagatelizace dopadů takových řízení na nezletilé tu zkrátka skutečně existuje.

Tzv. respektující výchova je vidět a slyšet všude mezi rodiči, na internetu je nespočet článků, odborná i běžná literatura překypuje v této oblasti, vznikají instituce, které děti vedou tímto směrem, ale respektující přístup se leckdy ani v základních aspektech v rámci soudních řízení a jednání na OSPOD nepromítá a už vůbec ne právě v rámci pojetí a výkladu ustanovení § 888 občanského zákoníku.

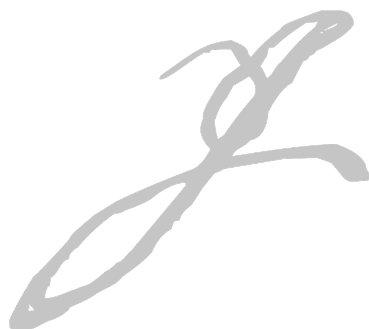
Je nesporné, že rodič nesmí blokovat styk s druhým, ale v praxi často dochází k tomu, že soud vydá např. předběžné opatření o styku a než se může pečující rodič relevantně bránit, ke styku musí docházet, dopady na dítě se projevují v plné palbě, rodič je v podstatě bezmocný a po roce takového martiria soud prohlásí, že to vlastně už rok běží a nějak styk probíhá, tak není důvod v něm nepokračovat a máme meritorní rozhodnutí. V krátké větě shrnuta velmi problematická část právě těchto řízení.

Nejproblematictější část ustanovení § 888 občanského zákoníku je ta, která ukládá pečujícímu rodiči povinnost dítě připravit na styk s druhým rodičem, tento umožnit a v rámci tohoto spolupracovat. Zdánlivě nevinná část ustanovení, která se zdá naprosto jednoznačná, ale v praxi rozhodně tak jednoznačná není. Respektive by neměla být. Soudy naprosto nekriticky ukládají pečujícímu rodiči povinnost zajistit styk s druhým rodičem, a to tak, že pečující rodič je v podstatě povinen zajistit, aby dítě k druhému rodiči chtělo, aby se mu u něj líbilo, aby v podstatě mělo druhého rodiče rádo. Veškerá odpovědnost je kladena na pečujícího rodiče, a pokud dítě k druhému rodiči nechce? Čí je to chyba? Nikoliv druhého rodiče, není to dokonce ani skutečná vůle dítěte, je to zkrátka chyba pečujícího rodiče. Pak stojíte před soudem v kauze, kde skutečně rodič, který se dožaduje práva na styk, několik let jako rodič vůbec nefungoval, s nezletilým dítětem se nevidal a posloucháte, jak klientovi/klientce soud říká, že se taky může vyzkoušet, jak by to bylo obráceně, když by dítě svěřili do péče druhého rodiče, jestli by se mu na styk taky nechtělo. Tahle věta je vlastně jedním z důvodů pro otevření tohoto tématu, protože právě takovéto výroky ukazují na formalistický výklad zákonného ustanovení a předně na tomto výroku je vidět, jak moc chybný takový výklad je. Kdo bere v potaz skutečný názor dítěte, které k druhému rodiči třeba v takovém rozsahu nechce? A co má dělat rodič povinen zajistit, aby dítě ke styku chtělo, když dítě skutečně styk odmítá? Nerespektovat dítě a nutit jej ke styku? Skutečně tohle pro naše děti chceme? Vštípit jim, že jejich názor nehraje roli a že vlastně pořádně přeci nevědí, co chtějí?

Názor dítěte je vyslyšen třeba až za několik let probíhajících soudních řízení a realizovaných styků. Hranice mezi pravdou a manipulací je samozřejmě velmi tenká, není někdy možné onu pravdu najít a je velmi složité krátit rodiče o jeho právo na styk s dítětem, když ona pravda není známá a když i právě absence tohoto kontaktu může dítěti značně ublížit, ale to opět vede k tomu, že je nedostatečně zajištěna ochrana nezletilého v rámci OSPOD, OSPOD často neověřuje informace, nezjišťuje je, nedisponuje odbornými pracovníky, kteří by měli s nezletilými mluvit a odhalit i to, co

není vyřčeno a zejména se nesnaží zjistit skutečný zájem dítěte včas a v podstatě nechává tuto roli na soudu, ačkoliv je to on, kdo by měl zájem dítěte chránit, a to před soudem a dokonce i rodiči. Jak tedy má vlastně vypadat ono „chránění zájmu dítěte“? Částečně je chyba v zákonné úpravě, problematické jsou i finanční prostředky, kterými OSPOD disponuje, od čehož se vše odráží a činnost orgánu to dost limituje, ale na druhou stranu je chyba i v konkrétních pracovnících, kteří jsou často ovlivnitelní, nemají zájem věc řešit, straní bezdůvodně jednomu z rodičů, na druhého rodiče jsou bezdůvodně vysazení, nereflektují závažné skutečnosti v návaznosti na proběhlý styk, neřeší historickou situaci rodiny a neodráží ve svých stanoviscích podíl druhého rodiče na výchově, a to je zkrátka realita, se kterou se v praxi setkáváme čím dál častěji. Rodina - základ státu. Dnes v úplně jiném pojetí než kdysi, ale přesto jsou naše děti naše budoucnost a budoucnost právě našeho státu. Je třeba něco změnit. Každá změna se počítá. Otázek, které jsou v souvislosti se shora nakousnutým tématem nezodpovězené, je celá řada a v praxi to vede právě k tomu, co bylo popsáno. Veškeré aspekty se do článku nevešly, problematika je dosti široká, možná jsem v článku píchla párkrát do vosího hnízda, leckdo se asi neztotožní s mými tvrzeními, ale třeba alespoň malou změnu to někde vyvolá.

Mgr. Lucie Hořeňovská,
právnick

JELÍNEK & PARTNEŘI
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ | ATTORNEYS AT LAW

Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o.

Pardubice - Dražkovice 181
533 33 Pardubice - Dražkovice

Truhlářská 1108/3
110 00 Praha 1

Tel.: +420 466 310 691
e-mail: advokati@advokatijelinek.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)

- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Autonomní mobilita optikou české legislativy. Kdy se na silnicích dočkáme vozidel bez řidiče?](#)
- [Rodičovská odpovědnost po novele občanského zákoníku: Jak nové principy rovnosti, spolupráce a ochrany dítěte mění praxi soudů a rodin](#)
- [Lhůta a povinnosti při vyrozumění oznamovatele o výsledku posouzení oznámení](#)